

přírodoveda

PREKLADOVÝ SLOVNÍK ZÁKLADNÝCH POJMOV PRE ZŠ

PRÍRODOVEDA / TERMÉSZETISMERET

slovensko-maďarský/szlovák-magyar

Zostavovatelia

PaedDr. Gyöngyi Ledneczka, PhD., PhDr. Janka Pířová, PhD.

Preklad

PaedDr. Gyöngyi Ledneczka, PhD.

Recenzenti

Mgr. Peter Gregorík, PhD., PhDr. Jitka Maříková Tůmová

Grafická úprava

Ing. Gabriela Némethová

Návrh obálky a ilustrácie

Margo Uralskaia

Materiál je intelektuálnym výstupom projektu č. 2019-1-SK01-KA201-060698 Slovenčina pre deti cudzincov – pomôcka pre pedagógov a rodičov pri inklúzii detí cudzincov do výchovno-vzdelávacieho procesu v Slovenskej republike, ktorý bol financovaný Európskou úniou v rámci programu Erasmus+

Podpora Európskej komisie, na výrobu tejto publikácie nepredstavuje súhlas s obsahom, ktorý odráža len názory autorov, a Komisia nemôže byť zodpovedná za prípadné použitie informácií, ktoré sú v nej obsiahnuté.

Vydal: © Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 831 03 Bratislava

Rok vydania: 2021

ISBN 978-80-8118-250-1

EAN 9788081182501

B

babôčka pávooká nappali pávaszem
baktéria baktérie baktérium
bažant obyčajný közönséges fácán
bezstavovec bezstavovce gerinctelen
bicykel bicykle bicikli/kerékpár
bleduľa jarná tavaszi tőzike
blesk blesky villám
bobor vodný európai (közönséges) hód
bocian biely fehér gólya
bod body pont
     pevný bod szilárd pont
borovica lesná erdeifenyő
brada brady áll
buk lesný európai (közönséges) bükk
búrka búrky zivatar
bylina byliny lágý szárú növény

C

cesta cesty út
     svahové cesty lejtős utak
cicavec cicavce emlős
cieva cievy ér

Č

čakanka obyčajná mezei katáng
čelo čelá homlok
členok členky boka
človek ľudia ember
čmel' zemný földi poszméh
črevo črevá bél
črievičník papučkový boldogasszony
 papucsá

D/Ď

d'alekoh'ad d'alekoh'ady távcső
d'atelina lúčna réti here
dážď dažde eső
dážďovka zemná földigiliszta
detstvo gyermekkor
diviak lesný vaddisznó
dlaň dlane tenyér
dospelosť felnőttkor
drozd čierny fekete rigó

druh druhy faj (fajta)
družica družice műhold
dub letný kocsányos tölgy
dúha dúhy szivárvány
dúška materina mezei kakukkfű
 dýchacia sústava ↗ **sústava**
dýchanie légzés
dýchat' dýcha dýchajú nedok. lélegezni

E

energia energie energia

F

fáza Mesiaca holdfázis
fazuľa obyčajná veteménybab
fotografia fotografie fénykép
fúzy obyč. mn. bajusz

H

hlava hlavy fej
hltan hltany garat
hmla hmly köd
hmotnosť tömeg
hmyz hromad. rovar
hodiny pomn. óra
hojdačka hojdačky hinta
hrab obyčajný közönséges gyertyán
hraboš polný mezei pocok
hrdlo hrdlá torok
hrtan hrtany gége
hrudník hrudníky mellkas
huba huby gomba
     jedlé huby ehető gombák
     jedovaté huby mérgező gombák
     nejedlé huby nem ehető gombák
húsenica húsenice hernyó
hvezdáreň hvezdárne csillagvizsgáló
hviezda hviezdy csillag

CH

chodidlo chodidlá talp
choroba choroby betegség
chrbát chrbty hát
chrček polný mezei hörsög

chvost *chvosty* farok

I

infekcia *infekcie* fertőzés

kvapôčková infekcia cseppfertőzés

J

jasno prísl. derült

jašterica múrová fali gyík

jazyk *jazyky* nyelv

jed *jedy* méreg

jeleň lesný gímszarvas

jeľša lepkavá mézgás (enyves) éger

jež tmavý európai sün

Jupiter Jupiter

K

kačica divá tőkés réce (vadkacsa)

kapor obyčajný ponty

kapsička pastierska pásztortáska

kašel' köhögés

suchý kašel' száraz köhögés

vlhký kašel' nedves köhögés

ker *kry* cserje

kladka *kladky* csiga

pevná kladka álló csiga

stavebná kladka építkezési csiga

voľná kladka mozgó csiga

kladkostroj *kladkostroje* csigasor

kľb *kľby* ízület

kliešť obyčajný közönséges kullancs

kliešte pomn. fogó

klin *klíny* ék

kľučka *kľučky* ajtókilincs

kmeň *kmene* törzs

kolenó *kolená* térd

koleso *kolesá* kerék

ozubené koleso fogaskerék

kolobeh vody v prírode a víz körforgása

a természetben

komár piskľavý dalos szúnyog

kompas *kompasy* iránytű

konár *konáre* ág

končatina *končatiny* végtag

dolná končatina alsó végtag

horná končatina felső végtag

predná končatina mellső végtag

zadná končatina hátsó végtag

konečník *konečníky* végbél

koník lúčny réti sáska

koreň *korene* gyökér

koruna *koruny* korona

kost' *kosti* csont

kov *kovy* fém

králik divý üregi nyúl

krídlo *krídla* szárny

križiak obyčajný koronás keresztespók

krt obyčajný (podzemný) közönséges

vakond

krv vér

krvinka *krvinky* véresejt

biele krvinky fehérvéresejtek

červené krvinky vörösvéresejtek

krvné doštičky vérlemezkék

krvné skupiny vércsoportok

krvný obeh vérkeringés

kukla *kukly* báb

kvasinka *kvasinky* erjesztőgomba

kvet *kvety* virág

kyslík *kyslíky* oxigén

L/L'

labuť *veľká* bütykös hattyú

ľad *ľady* jég

ľadovec *ľadovce* jégeső

laket' *lakte* könyök

lanovka *lanovky* felvonó

lastovička obyčajná fűsti fecske

látka *látky* anyag

kvapalné látky folyékony

(cseppfolyós) anyagok

plynné látky gáznemű (légnemű)

anyagok

stavebné látky építőanyagok

tuhé látky szilárd anyagok

lekno biele fehér tündérrózsa

les *lesy* erdő

lice *lica* arc

liečivo *liečivá* gyógyszer

lipa malolistá kislevelű hárs

lipnica lúčna réti perje

list *listy* levél

líška *hrdzavá* vörös róka

lúka *lúky* rét

lýtko *lýtko* vádli

M

mačka *domáca* házi macska

magnet *magnety* mágnes

magnetické pole mágneses mező

Mars Mars

medved' *hnedý* barna medve

mechanická vrtačka kézi fűrő

meranie *merania* mérés

merat' *meria merajú* nedok. mérni

Merkúr Merkúr

Mesiac Hold

mesiac *mesiace* hónap

mlyn *mlyny* malom

veterný mlyn szélmalom

vodný mlyn vízimalom

moč vizelet

močová rúra húgycső

močovod *močovody* húgyvezeték

močový mechúr húgyhólyag

myš *domová* házi egér

N

nadľahčovanie telies vo vode vízben

a tárgyak könnyebbé válnak

naklonená rovina lejtő

Neptún Neptun

nevädza *poľná* kék búzavirág

noha *nohy* láb

nos *nosy* orr

nosová dutina orrüreg

nov újhold

nožnice pomn. olló

O

obezita elhízás (kövérség)

objem *objemy* térfogat

oblička *obličky* vese

obočie *obočia* szemöldök

obojživelník *obojživelníky* kétéltű

odvar *odvary* főzet

ochorenie *ochorenia* megbetegedés

oko *oči* szem

orgán *orgány* szerv

organizmus *organizmy* szervezet

Orion Orion

oxid uhličítý szén-dioxid

ozubnica *ozubnice* fogaslánc,
fogaskerekű (fogassin)

P

páčiďlo *páčiďlá* fészítővas

pagaštan *konský* (közönséges)
vadgesztenye

páka *páky* emelő

para *pary* pára (gőz)

vodná para vízpára (vízgőz)

pažerák *pažeráky* nyelöcső

päta *päty* sarok

pečeň *pečene* máj

pera *pery* ajak

perie hromad. toll/tollazat

pitný režim folyadékbevitel (ivási rend)

planéta *planéty* bolygó

plaz *plazy* hulló

plece *plecia* váll

pleseň *plesne* penész

plesnivec *alpínsky* havasi gyopár

plod *plody* termés

plodina *plodiny* termés/növény

poľné plodiny szántóföldi
termés/növény

plúca pomn. tüdő

pluh *pluhy* eke

plutva *plutvy* uszony/úszó

počasie időjárás

počatie *počatia* fogamzás

pole *polia* szántóföld/mező

polojasno prísl. felhős

(gyengén/közepesen felhős)

posilňovacie stroje edzőgépek

potenie izzadás

potrava *potravý* táplálék/élelem

potravinová pyramída táplálékpiramis

potravová siet' táplálékhálózat

potravové reťazce táplálékláncok

pôda *pôdy* talaj

pôrod *pôrody* szülés

predkolenie *predkolenia* lábszár
predlaktie *predlaktia* alkar
predmet *predmety* tárgy
 neplávajúce **predmety** nem úszó tárgyak
 plávajúce **predmety** úszó tárgyak
přhl'ava (žihl'ava) *dvojdomá* nagy család
prieduška *priedušky* hörgő
priedušnica *priedušnice* légcső
príroda természet
 neživá **príroda** élettelen természet
 živá **príroda** élő természet
prst *prsty* ujj
prúdenie vzduchu légáramlás (levegő áramlása)
pšenica ozimná közönséges búza
púpava lekárska gyermekláncfű/pitypang

R

rameno *ramená* kar
rastlina *rastliny* növény
 chránené **rastliny** védett növények
 jedovaté **rastliny** mérgező növények
 liečivé **rastliny** gyógynövények
rebríček obyčajný közönséges cickafark
rebro *rebrá* borda
repa *cukrová* cukorrépa
repík lekársky közönséges párlófű
riasy obyč. mn. moszat
rosa *rosy* harmat
 rovnoramenné váhy egyenlő karú mérleg
 rozmnožovacia sústava ↗ **sústava**
rozmnožovanie szaporodás
 rozmnožovanie človeka az ember szaporodása
rozmnožovať sa *rozmnožuje rozmnožujú*
 nedok. szaporodni
rozpúšťanie oldódás
ruka *ruky* kéz
rumanček roľný orvosi székfű, kamilla
ryba *ryby* hal
rys ostrovid eurázsiai hiúz

S

salamandra škvrnitá foltos szalamandra
Saturn Szaturnusz
sekera *sekery* fejsze
skokan hnedý gyepi béka
skorocel kopijovitý lándzsás útifű
skrutka *skrutky* csavar
skupenstvo *skupenstvá* halmazállapot
 premeny **skupenstva** a halmazállapot változásai
slimák záhradný éti csiga
slnčná sústava naprendszer
Slnko Nap
smrt' halál
sneh hó
sojka obyčajná szajkó
sokol s'ahovavý vándorsólyom
sova lesná macskabagoly
spln *splny* telihold
spoločenstvo rastlín növénytársulások
spoločenstvo živočíchov állattársulások
srdce *srdcia* szív
 srdcovo-cievna sústava ↗ **sústava**
 srdcový tep ↗ **tep**
srst' *srsti* szőr, szőrzet
staroba időskor
 stavba tela testfelépítés
stehno *stehná* comb
stonka *stonky* szár
strom *stromy* fa
 ihličnatý **strom** tűlevelű fa
 listnatý **strom** lomblevelű fa
súhvezdie *súhvezdia* csillagkép
súkolesie *súkolesia* fogaskerékrendszer
sústava *sústavy* rendszer
 dýchacia **sústava** légzőrendszer
 rozmnožovacia **sústava** szaporító (szaporodási) szervrendszer
 srdcovo-cievna **sústava** szív- és érrendszer
 tráviaca **sústava** emésztőrendszer
sval *svaly* izom
sýkorka veľká szécinege

Š

šalvia *lúčna* mezei zsálya
škrekok *poľný* mezei hörsög
šťuka *obyčajná* (közönséges) csuka
šupina *šupiny* pikkely

T

tehotenstvo *tehotenstvá* terhesség
telo *telá* test
Ľudské telo emberi test
tep *tepy* pulzus
srdcový tep szívverés
teplo *teplá* meleg
teplomer *teplomery* lázmérő
teplota *teploty* hőmérséklet
telesná teplota testhőmérséklet
teplota prostredia környezeti hőmérséklet
tkanivo *tkanivá* szövet
topenie olvadás
trávenie emésztés
sústava
trst' *obyčajná* közönséges nád
trup *trupy* törzs
tuhnutie szilárdulás
tvár *tváre* arc
tykadlo *tykadlá* tapogató

U/Ú

ucho *uši* fül
Urán Uránusz
ústa *pomn. száj*
ústna dutina szájüreg
ušnica *ušnice* fülkagyló
užovka *obyčajná* vízisikló

V

vajce *vajcia* tojás
vánok *vánky* szellő
vážka *obyčajná* szitakötő
včela *medonosná* mézelő méh/házi méh
Veľký voz Göncölszekér
Venuša Vénusz
veslo *veslá* evező/evezőlapát

vesmír világegyetem (világűr)
veverica *stromová* európai mókus
vietor *vetry* szél
víchrice *víchrice* vihar
vitamín *vitamíny* vitamin
vlas *vlasy* haj
vlk *dravý* (szürke) farkas
voda *vody* víz
vodné zdroje vízforrások
vřba biela fehér fűz
vretenica *severná* keresztes vipera
vták *vtáky* madár
vydra *riečna* európai vidra
vylučovanie kiválasztódás
výluh *výluhy* forrázat
vyparovanie párolgás
vzduch levegő

Z

zajac *poľný* mezei nyúl
zamračené borult
zápästie *zápästia* csukló
zdravie egészség
Zem Föld
zima *zimy* tél
zobák *zobáky* csőr
zrážky *mn. ě.* csapadék
zub *zuby* fog
zvierä *zvieratá* állat
zvonček konáristy terebélyes harangvirág

Ž

žalúdok *žalúdky* gyomor
žiabre *pomn.* kopoltyú
žila *žily* véna
živina *živiny* tápanyag
živočích *živočichy* élőlény/állat
živočichy bez vnútornej kostry belső vázzal nem rendelkező élőlények/állatok
životný cyklus életciklus
životný cyklus rastlín a növények életciklusa
žubrienka *žubrienky* ebihal